Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro

Auteur
[redacted]

Datum
13 juni 2023

Kenmerk
DGA / 28069514

Kopie aan

Bijlage(n)
4

nota

Jaarlijkse rapportages mestbeleid

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

Uit de derogatiebeschikking volgt een jaarlijkse rapportageverplichting aan de Europese Commissie. Deze verplichting bestaat in hoofdlijnen uit drie delen: waterkwaliteit op landbouwbedrijven met een derogatievergunning, mestproductie in Nederland en derogatie deelname en handhaving ten aanzien van aan mest gerelateerde regelgeving. Over het eerste deel over de waterkwaliteit op landbouwbedrijven wordt gerapporteerd in het RVIM-rapport 'Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie in 2021'. De andere twee delen zijn gebundeld in de 'Rapportage Nederlands Mestbeleid 2022'. De deadline voor deze rapportages is 30 juni.

Advies

- U kunt bijgaande brieven aan de Tweede en Eerste Kamer, waarmee u de Kamer informeert over het RIVM-rapport 'Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie in 2021' en 'Rapportage Nederlands Mestbeleid 2022', ondertekenen.
- Parallel aan verzending van de brieven aan de Kamer zullen de rapportages op ambtelijk niveau uiterlijk 30 juni aan de EC verzonden worden.

Kernpunten

Waterkwaliteit

- Het RIVM-rapport 'Landbouwpraktijk en waterkwaliteit op landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie in 2021' geeft aan dat ten algemene uit de analyse sinds 2006 op derogatiebedrijven (bedrijven met ten minste 80% grasland in hun bouwplan) kom naar voren dat de

Ontvangen BPZ

derogatie geen negatieve effecten heeft op de waterkwaliteit. Wel stegen de concentraties nitraat de afgelopen jaren, vooral in de Zandregio, waarschijnlijk door de droogte van 2018 tot en met 2020. In 2022 daalde de nitraatconcentratie in alle regio's, waarschijnlijk doordat 2021 een relatief nat jaar was. De waterkwaliteitsnormen voor grondwater worden niet overal gehaald. In Zand 250 (het noordelijk deel van de Zandregio) en de Klei- en Veenregio was in 2021 de gemiddelde nitraatconcentratie in het water dat uitspoelt uit de wortelzone (uitspoelingswater) lager dan de nitraatnorm van 50 mg/l. In Zand 230 (het zuidelijk en oostelijk deel van de Zandregio) was deze in 2021 met 68 mg/l echter hoger dan de norm. Ook in de lössregio werd de norm van 50mg/l in 2021 nog niet gehaald (nog geen metingingen over 2022 beschikbaar). In 2022 daalde de nitraatconcentratie in Zand 230 onder derogatiebedrijven naar 51 mg/l en lag gemiddeld nog net boven de norm.

Mestproductie

- Uit de definitieve cijfers van het CBS over mestproductie in Nederland komt naar voren dat deze in 2022 ongeveer gelijk zijn gebleven ten opzichte van 2021. De stikstofproductie is daarbij licht gedaald naar 467,1 miljoen kg en de fosfaatproductie licht gestegen naar 150,4 miljoen kg. Beide niveaus liggen daarmee onder het geldende plafond van 489,4 miljoen kg stikstof, respectievelijk 150,7 miljoen kg fosfaat, zoals beschreven in de derogatiebeschikking. Zoals eerder met de Tweede Kamer gedeeld, zullen de plafonds in de Meststoffenwet nog worden aangepast in lijn met de voorwaarde uit de derogatiebeschikking.

Derogatie deelname

- In 2022 was er een relatief grote afname van het aantal aanmeldingen voor een derogatievergunning, van 16.869 in 2021 naar 15.385 in 2022, wat neerkomt op een daling van zo'n 8,8%. Deze sterke daling komt vermoedelijk door de late bekendmaking van de derogatiebeschikking (30 september 2022).

Handhaving mestbeleid

- Vanwege de late bekendmaking van de derogatiebeschikking kon de NVWA pas later starten met inspecties. Daarom was medio mei nog niet de 5% verplichte inspecties op derogatiebedrijven afgerond (3% voltooid). De overige 2% van controles van landbouwbedrijven met een derogatie over 2022 worden nog afgerond.
- In 2022 heeft RVO meer administratieve controles gedaan, met name gericht op intermediairs.
- Aan de voorwaarde van de derogatiebeschikking om 5,5% van de varkenshouderijen te inspecteren (door de NVWA) is voldaan; 6% van de varkenshouderijen is geïnspecteerd in 2022.
- In 2022 heeft de NVWA minder inspecties uitgevoerd dan in 2021, wat onder meer verband houdt met de late bekendmaking van de derogatiebeschikking en het pas daarna kunnen inplannen van de derogatiecontroles. Daarnaast geeft de NVWA aan dat zij er in het

mestdomein nog niet in slaagt voldoende inspecteurs te werven vanwege de krappe arbeidsmarkt.